

Szwalnia w dzisiejszych Chinach

Tego typu zakłady, często pracujące na potrzeby wielkich międzynarodowych koncernów, niewątpliwie przyczyniają się do powstawania nowych miejsc pracy w krajach rozwijających się. Z drugiej strony uzasadnione są głosy protestu wskazujące na nieludzkie traktowanie tamtejszych pracowników przez kadre menedżerską (dzienny czas pracy znacznie przekraczający normy obowiązujące w Europie, niebezpieczne dla życia i zdrowia warunki pracy, zatrudnianie nieletnich) czy skrajnie niskie, wręcz głodowe wynagrodzenia wypłacane robotnikom.

Aby zapewnić spójność globalnej polityki gospodarczej, WTO współpracuje z innymi międzynarodowymi strukturami gospodarczymi, np. Międzynarodowym Funduszem Walutowym (IMF) czy Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju (Bank Światowy, IBRD).

REGIONALNE ORGANIZACJE GOSPODARCZE

W samej Europie działa dziś kilka dużych międzynarodowych organizacji dbających o umacnianie gospodarki wolnorynkowej i demokracji. Już w 1960 r. kraje zachodnie powołały do życia **Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA)**. W 1992 r. trzy były państwa bloku wschodniego – Polska, Czechosłowacja i Węgry – utworzyły **Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA)**. Większość członków tych organizacji wchodzi dziś w skład **Unii Europejskiej**⁴, najważniejszej ponadnarodowej struktury politycznej i gospodarczej na Starym Kontynencie, utworzonej na mocy traktatu z Maastricht (1992 r.).

Proces kształtowania się Unii Europejskiej i likwidowania barier gospodarczych między krajami członkowskimi przebiegał etapami przez wiele lat. Jego fundamentem były trzy **traktaty: paryski z 1951 r.** powołujący do życia **Europejską Wspólnotę Węgla i Stali** oraz **rymskie z 1957 r.** stanowiące o powstaniu **Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej** i **Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej**. W 1993 r. zaczął funkcjonować wspólny rynek Unii Europejskiej – zlikwidowano urzędy celne na granicach między krajami wspólnoty i zezwolono na swobodny przepływ artykułów przemysłowych, rolnych i spożywczych, a towary objęto tymi samymi normami i certyfikatami.

Po drugiej stronie Atlantyku działa **Północnoamerykański Układ o Wolnym Handlu (NAFTA)**, łączący Stany Zjednoczone, Kanadę i Meksyk. Powstanie tej organizacji w 1994 r. było reakcją Ameryki na coraz szybciej przebiegające procesy integracyjne w Europie. NAFTA ma dbać o kształtowanie ram uczciwej konkurencji w strefie wolnego handlu oraz ułatwiać przepływ towarów i usług między terytoriami krajów członkowskich.

BILANS ZYSKÓW I STRAT

Można się zastanawiać, czy postępujący proces liberalizacji światowego handlu jest korzystny dla wszystkich uczestniczących w nim stron. Przyjrzyjmy się zatem jego następstwom na kontynencie europejskim. Zniesienie barier handlowych oraz otwarcie rynków krajowych w ramach Unii Europejskiej zapewniło przede wszystkim znaczny wzrost konkurencji między przedsiębiorcami. Przekłada się to na niższe ceny i większy wybór dostępnych produktów, a więc przynosi korzyści konsumentom. W ostatnich latach widać to choćby na przykładach znacznego spadku cen rozmów telefonicznych czy obniżenia kosztów biletów lotniczych. Z drugiej strony firmy zyskały nieograni-
czony dostęp do wszystkich obywateli państw unijnych, czyli prawie 500 mln konsumentów. Niewąt-